

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-4-16 (Devralma)
Karar Sayısı : 17-19/290-127
Karar Tarihi : 08.06.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER : Cemal Ökmen YÜCEL, Nesibe AYAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: - Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş.
Temsilcisi: Av. Prof. Dr. İ. Yılmaz ASLAN
Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza No:38/8 Balmumcu,
Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU: İHY İzmir Havayolları A.Ş.'nin kontrolünün, Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş. tarafından devralınması suretiyle ortak kontrolden tam kontrole geçilmesi işlemine izin verilmesi talebi.**
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına en son 02.06.2017 tarihinde giren yazıyla tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 05.06.2017 tarih ve 2017-4-16/Öİ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Taraflar

G.1.1. Devralan: Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş. (PEGASUS)

- (4) PEGASUS; düşük maliyetli iş modeliyle çalışan bir havayolu şirketi olup, 1990 yılında charter uçuşlarla havacılık sektörüne giriş yapmıştır. 2005 yılı başında Esas Holding A.Ş. tarafından devralınması ile birlikte iş modelini düşük maliyetli ağ taşıyıcısı (*low-cost network carrier*) olarak değiştirerek, İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı'ndaki merkez üssü ağırlıklı olmak üzere, yurtiçi ve yurtdışı uçuş ağı kapsamında kısa ve orta mesafeli, noktadan noktaya ve transit yüksek sıklıkta uçuşlar sunmaya odaklanmıştır. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden (SHGM) elde edilen bilgilere göre, 23.05.2017 tarihi itibarıyla PEGASUS'un filosunda 68 adet uçak bulunmaktadır.

- (5) Ana faaliyet konusu olan havayolu ile tarifeli yolcu taşıma hizmetlerinden elde ettiği gelirlere ek olarak PEGASUS, yolcu taşımacılığı ile bağlantılı uçuş öncesi ve uçak içi yiyecek-içecek satışı, uluslararası uçuşlarda gümrüksüz ürün satışı, fazla bagaj, rezervasyon değişikliği ve bilet iptal, havalimanı *check-in* ve koltuk seçimi gibi ürün ve hizmetleri içeren çeşitli yan hizmetlerden de gelir elde etmektedir. PEGASUS ayrıca yolcu taşımacılığı kapsamında tur operatörlerine sağlanan düşük hacimli *charter* ve *split charter* seferleri, kargo taşımacılığı ve farklı alanlarda sunduğu eğitim hizmetlerinden de gelir elde etmektedir. Eğitim hizmetlerinin içeriğinde pilot adayları ile kokpit ve kabin ekip üyelerine yönelik tip eğitimi, tip kontrol pilotu, ekip kaynak yönetimi ve kabin acil durum eğitimleri bulunmaktadır. PEGASUS'un bağlı ortaklıkları ve iştirakleri arasında, devre konu İHY İzmir Havayolları A.Ş.'nin (IZAIR) yanı sıra, Kırgız Cumhuriyeti'nde yurt içi ve yurt dışına yönelik havayolu taşımacılığı alanında faaliyet gösteren Air Manas Air Company LLC; ulaştırma sektörüne yönelik bilişim sistemleri çözümleri alanında faaliyet gösteren Hitit Bilgisayar Hizmetleri A.Ş. ve sentetik uçuş eğitim cihazları tedarik, servis ve eğitim alanında faaliyet gösteren Pegasus Havacılık Teknolojileri ve Ticaret A.Ş. ile Pegasus Uçuş Eğitim Merkezi A.Ş. yer almaktadır.

G.1.2. Devre konu: IZAIR

- (6) IZAIR; 20.04.2005 tarihinde Türkiye içinde ve dışında tarifeli veya tarifesiz seferlerle yolcu, yük, kargo taşımacılığı ile kanunun izin verdiği her türlü taşımacılık faaliyetini icra etmek üzere kurulmuştur. Rekabet Kurulunun 26.06.2012 tarih ve 12-35/995-308 sayılı kararı ile AIR BERLIN PLC'nin (AIR BERLIN) tek kontrolünden PEGASUS'un dâhil olduğu bir ortak girişim haline dönüşen IZAIR'in filosundaki uçakların tamamı *wet-lease* yoluyla kiraya verilmekte, IZAIR ise uçulan saat başına kira geliri elde etmektedir. Bu kapsamda, IZAIR havayolu ile taşımacılık yapmamakta; sadece kapasite sağlayıcısı olarak faaliyet göstermektedir. SHGM'den gelen bilgilere göre 23.05.2017 tarihi itibarıyla IZAIR'in filosunda yedi uçak bulunmaktadır. Söz konusu faaliyetlerine ek olarak IZAIR, pilot adaylarına yönelik tip eğitimi hizmeti vermektedir.

G.2. Değerlendirme

- (7) İlgili devralma işlemi sonrasında PEGASUS IZAIR'in toplamda %(.) oranındaki hissesine sahip olacaktır. Dolayısıyla, işlem öncesinde AIR BERLIN ve PEGASUS tarafından ortak kontrol edilen IZAIR, işlem sonrasında PEGASUS'un tek kontrolüne geçecektir. Bu nedenle işlem 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in (2010/4 sayılı Tebliğ) 5. maddesi çerçevesinde bir devralmadır. Diğer yandan işlem taraflarının cirolarına bakıldığında, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasında öngörülen eşiklerin aşıldığı, dolayısıyla işlemin Rekabet Kurulundan izin alınması gereken bir işlem niteliğinde olduğu görülmektedir.
- (8) 2010/4 sayılı Tebliğ uyarınca, bildirim konusu işlemde etkilenme ihtimali olan ve taraflardan iki veya daha fazlasının aynı ürün pazarında faaliyette bulunduğu ya da taraflardan en az bir tanesinin bir diğerinin faaliyet gösterdiği herhangi bir ürün pazarının alt veya üst pazarında ticari faaliyette bulunduğu ilgili ürün pazarları etkilenen pazarları oluşturmaktadır.
- (9) Bu çerçevede dosya mevcudu bilgileri dikkate alındığında, rekabetçi analizin "havayolu ile taşımacılık hizmetleri pazarı", "uçak kiralama (*wet-lease*) pazarı" ve "uçuş eğitim hizmetleri pazarı" çerçevesinde yapılması mümkündür. Bununla birlikte, bildirim konusu işlemin değerlendirilmesi bakımından işbu dosya özelinde kesin bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmasına gerek duyulmamıştır.

- (10) Havayolu ile taşımacılık hizmetleri pazarında hâlihazırda ilgili teşebbüslerden sadece PEGASUS'un faaliyette bulunması, Türkiye'deki toplam havayolu pazarındaki payının yaklaşık %(.....) olması ve karşısında %(.....) pazar payı ile THY'nin bulunması nedeniyle rekabetçi bir endişenin ortaya çıkmayacağı kanaatine varılmıştır.
- (11) Türkiye'de esas olarak SHGM'nin düzenlemelerine konu olan uçak kiralama¹, bir ticari hava taşıma işletmesinin, mülkiyet intikali olmaksızın bir hava aracının ticari kontrolünü elde ettiği akdi düzenlemeyi ifade etmektedir. Dünya genelinde faaliyete konu olan ve uçak finansmanı başlığı altında uzun dönemli kiralama ya da *leasing* yöntemi ile üst piyasada ve küresel ölçekte uçak tedariki sağlayan teşebbüsler bulunmakla birlikte, operasyonel anlamda kiralama, genel olarak *dry-lease* ve *wet-lease* olmak üzere iki başlık altında ele alınmaktadır. *Dry-lease* hava aracının, kiracının işletme ruhsatı kapsamında işletildiği bir operasyon yöntemi iken *wet-lease*, hava aracının, kiraya verenin işletme ruhsatı kapsamında -kimi zaman kısa dönemli olarak- operasyona konu olmasını ifade etmektedir. *Wet-lease* ve kısa süreli *wet-lease* operasyonlarında kira müddeti boyunca yapılan uçuş faaliyetlerinin teknik, operasyonel ve diğer idari sorumlulukları hava aracını kiraya veren işletmeye; ticari sorumluluğu ise kiracıya aittir. Dosya mevcudu belgelerinde, PEGASUS ve IZAIR'in *wet-lease* yöntemi ile kiraya konu ettikleri uçakları bulunduğu ifade edilmiş, ancak devralmaya ilişkin olarak pazar payları hakkında bilgi verilememiştir. SHGM'den gelen açıklamalarda, *wet-lease* pazarındaki rekabetçi analizde belirleyici unsurun teşebbüslerin filolarındaki uçak sayısı olduğu belirtilmiştir. Bu çerçevede, nihai bir ilgili pazar tanımı yapılmamakla birlikte, Türkiye uçak filosunun (.....) uçaktan oluştuğu dikkate alınarak, PEGASUS'un 68, IZAIR'in ise yedi uçağı ile toplamda yaklaşık %(.....) bir paya ulaşacağı; pazarın küresel boyutu da göz önünde bulundurulduğunda, devralma sonucunda rekabetçi bir endişenin doğmayacağı değerlendirilmektedir.
- (12) Dosya mevcudu bilgilerinde ayrıca tarafların, havayolu ile taşımacılığa ilişkin eğitim faaliyetinde buldukları ifade edilmiştir. Sivil havacılıkta yeterlilik belgesi gerektiren personelin ihtiyaç duyduğu birçok eğitim programı bulunmaktadır. Bunlar arasında yer hizmetleri eğitimi, kabin acil durum eğitimi, havacılık tıbbi eğitimi, uçuş eğitimi ve uçak tip intibak eğitimi gibi programlar bulunmaktadır. Dosyada, PEGASUS'un kabin acil durum eğitim faaliyetleri için; PEGASUS ile beraber IZAIR'in ise uçak tip intibak eğitim faaliyetleri için yetkilendirildiği belirtilmiştir. SHGM tarafından yapılan bu yetkilendirmeler ile teşebbüsler ifade edilen alanlarda eğitim verebilmekte ve gelir elde edebilmektedir. Yapılan incelemede, SHGM tarafından verilen izin kapsamında kabin acil durum eğitim faaliyetinde bulunma yetkisine -PEGASUS ve Türk Hava Yolları A.Ş. dahil- toplam üç teşebbüsün sahip olduğu; uçak tip intibak eğitimi alanında ise bu teşebbüsler ile birlikte çoğunluğu havayolu taşımacılığı yapan Türk Hava Yolları A.Ş., Atlasjet Havacılık A.Ş., Onur Air Taşımacılık A.Ş. gibi şirketlerden oluşan toplam 11 teşebbüsün bulunduğu görülmüştür. SHGM ile yapılan görüşmelerde, her uçak firmasının kendi personeline eğitim verebildiği ifade edilmiş; ayrıca cevabi yazıda bu organizasyonlarda eğitim alan kişi sayısının genel olarak, bu teşebbüslerin filolarındaki uçak sayısı ile orantılı olduğu belirtilmiştir. Bu çerçevede, nihai bir ilgili pazar tanımı yapılmamakla birlikte, tip intibak eğitimi veren kuruluşların temel olarak havacılık şirketlerinden oluştuğu da dikkate alınarak, filolardaki uçak sayıları bazında tarafların işlem sonrasında ulaşacağı toplam yaklaşık %(.....) payın rekabetçi bir endişeye yol açmayacağı kanaatine varılmıştır.

¹ SHGM Hava Aracı Kiralama Usul ve Esasları Talimatı.

H. SONUÇ

- (13) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hâkim durum yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.